

Nr 2

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 1 december 1959 (nr 507) om allmän varuskatt, m. m., såvitt propositionen hänvisats till lagutskott, jämte i ämnet väckta motioner.

Genom en den 3 januari 1967 dagtecknad proposition, nr 7, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden, föreslagit riksdagen att

dels antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1) förordning angående ändring i förordningen den 1 december 1959 (nr 507) om allmän varuskatt,
- 2) förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 16 juni 1961 (nr 394) om tobaksskatt,
- 3) förordning om ändring i tulltaxan den 12 september 1958 (nr 475),
- 4) förordning angående ändrad lydelse av 5 § förordningen den 2 juni 1922 (nr 260) om automobilskatt,
- 5) lag angående ändrad lydelse av 3 § lagen den 25 maj 1962 (nr 398) om finansiering av folkpensioneringen,
- 6) förordning angående ändrad lydelse av 4 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt,
- 7) lag om ändrad lydelse av 50 § 2 mom. och punkt 2 av anvisningarna till 50 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370),
- 8) förordning om ändrad lydelse av 68 § taxeringsförordningen den 23 november 1956 (nr 623),

dels bifalla de förslag i övrigt, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Propositionen har, såvitt angår ändring i lagen om finansiering av folkpensioneringen, hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet. I övrigt har propositionen hänvisats till bevillningsutskottet.

I samband med propositionen har utskottet behandlat

dels de i anledning av propositionen väckta likalydande motionerna I: 627 av fröken *Mattson* och herr *Hansson, Torsten*, samt II: 783 av herr *Carlsson* i Tyresö *m. fl.*,

dels de likalydande motionerna I: 684 av fru *Lindström m. fl.* och II: 851 av herr *Wahlund m. fl.*

Motionerna I: 627 och II: 783 har hänvisats enbart till lagutskott, medan motionerna I: 684 och II: 851 hänvisats till statsutskottet, bevillningsutskottet, bankoutskottet och lagutskott.

Det av andra lagutskottet behandlade lagförslaget är av följande lydelse.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 3 § lagen den 25 maj 1962 (nr 398) om finansiering av folkpensioneringen

Härigenom förordnas, att 3 § lagen den 25 maj 1962 om finansiering av folkpensioneringen¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

3 §.

Folkpensionsavgift skall utgå med *fyra* procent av den avgiftspliktiges till statlig inkomstskatt beskattningsbara inkomst med de begränsningar som nedan sägs.

Avgiftspliktiga, som samtaxeras, skola erlägga avgift med sammanlagt högst *ettusentvåhundra* kronor. Därvid skall iakttagas, att om vardera har en beskattningsbar inkomst överstigande femtontusen kronor, envar påföres pensionsavgift med *sexhundra* kronor. Om endast den ene har en beskattningsbar inkomst överstigande femtontusen kronor, minskas i förekommande fall dennes avgift så att sammanlagda beloppet av avgifterna ej överstiger *ettusentvåhundra* kronor.

Annan avgiftspliktig än som avses i andra stycket skall erlägga avgift med högst *ettusentvåhundra* kronor.

Folkpensionsavgift skall utgå med *fem* procent av den avgiftspliktiges till statlig inkomstskatt beskattningsbara inkomst med de begränsningar som nedan sägs.

Avgiftspliktiga, som samtaxeras, skola erlägga avgift med sammanlagt högst *ettusenfemhundra* kronor. Därvid skall iakttagas, att om vardera har en beskattningsbar inkomst överstigande femtontusen kronor, envar påföres pensionsavgift med *sjuhundrafemtio* kronor. Om endast den ene har en beskattningsbar inkomst överstigande femtontusen kronor, minskas i förekommande fall dennes avgift så att sammanlagda beloppet av avgifterna ej överstiger *ettusenfemhundra* kronor.

Annan avgiftspliktig än som avses i andra stycket skall erlägga avgift med högst *ettusenfemhundra* kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1967.

Äldre bestämmelser gäller alltjämt i fråga om folkpensionsavgift som påföres för år 1967 eller tidigare år.

¹ Senaste lydelse av 3 § se 1965: 74.

Folkpensionsavgift för år 1968 påföres med fyra och en halv procent, dock högst med ettusentrehundrafemtio kronor. Härvid skall talen ettusen-femhundra och sjuhundrafemtio i 3 § utbytas mot ettusentrehundrafemtio och sexhundrastruttiofem.

Motionerna

Motionerna I: 627 och II: 783

I motionerna yrkas »att riksdagen måtte besluta att med bifall i övrigt till Kungl. Maj:ts proposition nr 7/1967 maximera folkpensionsavgiften till 1 750 kronor».

Motionärerna hänvisar i sin motivering till de av dem väckta likalydande motionerna I: 482 och II: 604, som remitterats till statsutskottet. I dessa motioner yrkas bl. a., »att riksdagen, under förutsättning av bifall till i motionerna I: 627 och II: 783 framställda förslag om en ytterligare budgetförstärkning genom en höjning av maximiuttaget av folkpenionsavgiften till 1 750 kr., måtte till SIDA:s verksamhet för budgetåret 1967/68 anslå 150 miljoner kronor eller — i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag — ett med 51 miljoner kronor förhöjt anslag».

Motionärerna uppger att deras förslag om maximering av folkpensionsavgiften skulle för helt budgetår inbringa omkring 60 milj. kronor mer än Kungl. Maj:ts förslag. Den föreslagna finansieringsmetoden har enligt motionärerna den fördelen att inkomsttagare med årsinkomster lägre än 40 000 kronor och personer över 67 år inte beröres.

Beträffande innehållet i övrigt i motionerna hänvisas till motionen II: 783.

Motionerna I: 684 och II: 851

I motionerna yrkas att de skall »överlämnas till vederbörande utskott för att av dem tagas i beaktande vid överläggning inom utskotten angående behandlingen av det stora frågekomplex som u-landshjälpen utgör».

Motionärerna pläderar för ett ökat statligt ekonomiskt bistånd till u-länderna. De hävdar att ökad statlig medelsanvisning bör åtföljas av en motsvarande inkomstförstärkning eller utgiftsbesparing och diskuterar olika lösningar. I motionerna anföres därefter.

Vad motionärerna velat framhålla med denna redovisning av tänkbara finansieringsmetoder för u-landshjälpen, som varit föremål för debatt i riksdagen och kan föras vidare motionsvägen, är risken för att uppsplittningen på olika förslag medför att förslagen slår ut varandra under behandlingen i olika utskott och att inget förslag erhåller tillräckligt starkt stöd för att skapa de resurser, som alla u-landshjälpens anhängare anser behövliga och angelägna att åvägabringa.

1† *Bihang till riksdagens protokoll 1967. 9 saml. 2 avd. Nr 2*

Undertecknade önskar därför förordad att u-landshjälpens anslagsfrågor måtte behandlas i ett sammanhang, lämpligen i ett sammansatt utskott, där erfarenheterna både av u-landshjälpens arbete och av bevillningsfrågor kan göra sig gällande och bedömningarna sammanvägas.

Beträffande innehållet i övrigt i motionerna hänvisas till motionen I: 684.

Propositionen

I propositionen anför *föredragande departementschefen, statsrådet Sträng*, inledningsvis.

»I finansplanen har jag redogjort för det aktuella budgetläget och för det behov av inkomstförstärkning som föreligger för budgetåret 1967/68. Som framgått av vad jag där anfört bör komma i fråga åtgärder som avser såväl den indirekta som den direkta beskattningen.

Jag har sålunda förordat höjning av den allmänna varuskatten, tobaksskatten och motorfordonsskatten. Mot bakgrunden bl. a. av standardförbättringar inom folkpensioneringen har jag även förordat att folkpensionsavgiften höjs.

Dessa skattehöjningar ger ett visst, om än begränsat, utrymme för lättnader i den statliga inkomstskatten. Genom ändring av reglerna för schablonmässig beräkning av kommunalskatteavdraget vid taxeringen till statlig inkomstskatt kan sådan lättnad ges de s. k. låglönegrupperna och andra med låga inkomster.

En stor del av de s. k. låga inkomsttagarna är folkpensionärer. Enligt gällande bestämmelser skall folkpensionär som inte har annan inkomst än folkpension jämte tillägg befrias från skatt på pensionsförmånerna. Detta sker genom att ortsavdraget vid taxeringen ökas med s. k. extra avdrag, f. n. maximerat till 4 500 kr. Utvecklingen har lett till att detta maxibelopp bör omprövas.»

I fråga om *folkpensionsavgiften* yttrar departementschefen.

»Folkpensionsavgiften var föremål för översyn senast vid 1965 års riksdag. Avgiften beräknas fr. o. m. år 1967 på den till statlig inkomstskatt beskattningsbara inkomsten och utgår med 4 % härav. Maximiavgiften är 1 200 kr. motsvarande 4 % på 30 000 kr. beskattningsbar inkomst.

Allmänna pensionsberedningen föreslog år 1958 en etappvis höjning av avgiften för att finansiera det program för successiva höjningar av folkpensionen till den nivå som kommer att vara uppnådd inom halvtannat år. Folkpensionsavgiftens tidigare konstruktion ledde emellertid till att andra finansieringsvägar i regel tillgripits. Avgiftens regressiva verkningar har dock numera eliminerats genom att avdragsrätten slopats. Den omkonstruk-

tion av avgiften som skedde år 1965 och som innebär att avgiften numera beräknas på den beskattningsbara i stället för den taxerade inkomsten har vidare lett till att avgiften inte på samma sätt som tidigare belastar de lägsta inkomsterna. Allmänna pensionsberedningens tanke att standardförbättringar inom folkpensioneringen bör finansieras genom justeringar av folkpensionsavgiften bör därför inte längre möta betänkligheter.

Mot bakgrunden av de förbättringar inom folkpensioneringen som nu föreslås bör därför folkpensionsavgiften höjas. Avgiften bör utgå efter 5 % av den beskattningsbara inkomsten och maximiavgiften bör vara 1 500 kr., motsvarande 5 % av 30 000 kr. beskattningsbar inkomst.

Den höjda avgiften bör utgå fr. o. m. den 1 juli 1967. Den högre avgiften bör inarbetas i nya källskattetabeller, som blir tillämpliga fr. o. m. nämnda dag. Därav följer att avgiften vid 1968 års taxering för inkomståret 1967 övergångsvis bör bestämmas till 4,5 % och maximeras till 1 350 kr.

En på detta sätt höjd folkpensionsavgift ger staten en inkomstökning per helår av ca 430 milj. kr. Av uppbördstekniska skäl kommer dock att på budgetåret 1967/68 icke falla mer än 365 milj. kr.»

Aviserad höjning av folkpensionerna

I årets statsverksproposition anmäles att förslag om standardhöjning och ändrade regler för värdesäkring av folkpensionerna skall framläggas i en särskild proposition till riksdagen. Enligt statsverkspropositionen kommer Kungl. Maj:t att framlägga förslag om standardhöjning från den 1 juli 1967 med 170 kronor för ensam pensionär och 260 kronor för ett pensionärspar. Kostnaderna härför beräknas för budgetåret 1967/68 till ca 190 milj. kr. För kostnadsökningar till följd av ökat antal pensionärer och till följd av värdesäkringen av folkpensionerna vid beräknade prisförändringar beräknas för nästa budgetår ca 370 milj. kr.

Utskottet

Folkpensionsavgiften utgår f. n. med 4 % av den till statlig inkomstskatt beskattningsbara inkomsten. Avgiften är maximerad till 1 200 kr. motsvarande 4 % på 30 000 kr. I propositionen föreslås att avgiften skall höjas till 5 % och maximibeloppet till 1 500 kr. motsvarande 5 % av 30 000 kr. beskattningsbar inkomst. De ändrade bestämmelserna avses träda i kraft fr. o. m. den 1 juli 1967. För 1968 års taxering föreslås att avgiften övergångsvis skall utgå med 4,5 % och maximimeras till 1 350 kr. Avgiftshöjningen beräknas ge staten en inkomstökning per helår av ca 430 milj. kr.

I propositionen uttalas att den föreslagna avgiftshöjningen bör ses mot bakgrunden av de förbättringar inom folkpensioneringen som aviseras i statsverkspropositionen. De föreslagna förbättringarna innebär bl. a. en standardhöjning med 170 kr. för en ensam pensionär och 260 kr. för två pensionsberättigade makar. Läger man dessa belopp till de nuvarande folkpensionerna blir pensionen 4 840 kr. för en ensam pensionär och 7 540 kr. för ett pensionärspär. Kostnaderna för standardtilläggen jämte kostnader till följd av ett ökat antal pensionärer och värdesäkring av pensionerna vid förutsedda prisförändringar har för budgetåret 1967/68 beräknats till 560 milj. kr.

I motionerna I: 627 och II: 783 yrkas att folkpensionsavgiftens maximibelopp skall bestämmas till 1 750 kr. Ett genomförande av detta förslag skulle tillföra statsverket ytterligare ca 60 milj. kr. Motionärerna har på detta sätt velat skapa utrymme för en höjning av det i statsverkspropositionen upptagna anslaget till u-landshjälpen. Motionerna har samband med två av samma motionärer väckta till statsutskottet remitterade motioner i vilka begäres en uppräknig av anslaget till SIDA. Motionärerna framhåller att deras förslag innebär att inkomsttagare med lägre inkomst än ca 40 000 kr. per år och personer över 67 år inte beröres.

Utskottet ansluter sig till propositionens förslag om höjning av folkpensionsavgiften till 5 %. Beträffande frågan om maximiavgiftens storlek är utskottet inte berett att godta den sammankoppling mellan folkpensionsavgift och anslag till u-landshjälp som gjorts i motionerna I: 627 och II: 783. Mot motionärernas förslag kan dessutom följande invändas. Förutom att det kan sägas medföra, att den nuvarande relationen mellan förmån och avgift inom folkpensioneringen i vissa fall på ett mindre önskvärt sätt påverkas, får förslaget egendomliga skattetekniska konsekvenser. Vid den statliga inkomstbeskattningen är för gift skattskyldig marginalskatteuttaget i skiktet 30 000—40 000 kr. beskattningsbar inkomst f. n. 42 %. Propositionen ansluter sig till den nuvarande ordningen att folkpensionsavgift beräknas på belopp upp till 30 000 kr. beskattningsbar inkomst, medan motionärernas förslag innebär att pensionsavgift skall beräknas på belopp upp till 35 000 kr. beskattningsbar inkomst. Ett genomförande av det i motionerna framlagda förslaget skulle därför innebära att marginalskatteuttaget inberäknat folkpensionsavgiften för skiktet 30 000—35 000 kr. beskattningsbar inkomst skulle öka till 47 %, medan marginalskatteuttaget för inkomstsiktet 35 000—40 000 kr. skulle kvarstå vid 42 %. För ogift skattskyldig medför visserligen redan propositionens förslag liknande konsekvenser, dock i betydligt lindrigare omfattning. Ett genomförande av motionsförslaget skulle emellertid förstärka effekten i betydande mån. En sådan ordning kan inte godtagas. Utskottet kan alltså inte biträda motionsyrkandet om höjning av folkpensionsavgiftens maximibelopp utan ansluter sig till propositionens förslag. Enligt utskottets mening bör andra alternativ än det av motionärerna för-

ordade väljas, om man anser att statsverket skall tillföras ökade inkomster för att möjliggöra en höjning av anslaget till u-landshjälpen.

Motionerna I: 684 och II: 851, som förutom till lagutskott remitterats till statsutskottet, bevillningsutskottet och bankoutskottet, syftar till att frågan om ett ökat stöd till u-länderna och om finansiering av ett sådant stöd skall behandlas i ett sammanhang. Utskottet har inte funnit anledning till något initiativ i anledning av motionsförslaget.

Med hänvisning till det anförda får utskottet

dels hemställa att riksdagen, med avslag å motionerna I: 627 och II: 783, måtte bifalla förevarande proposition, nr 7, såvitt den hänvisats till lagutskott,

dels för riksdagen anmäla att motionerna I: 684 och II: 851 icke föranlett någon åtgärd från utskottets sida.

Stockholm den 14 februari 1967

På andra lagutskottets vägnar:

AXEL STRAND

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herr Strand, fru Carlqvist, herrar Lars Larsson, Hübinette, fru Hamrin-Thorell, fru Nilsson, herr Edström och fru Elvy Olsson;

från a n d r a kammaren: herrar Anderson i Sundsvall, Lundberg, Rimmerfors, fröken Wetterström, fröken Sandell, herrar Johansson i Södertälje, Gomér och Svensson i Kungälv.

Reservation

av herr *Svensson* i Kungälv, som ansett,

a) att det avsnitt i utskottets yttrande som börjar å s. 6 med orden »Utskottet ansluter sig» och slutar med orden »anslaget till u-landshjälpen» bort ersättas med text av följande lydelse:

»I propositionen motiveras höjningen av folkpensionsavgiften med de ökade kostnaderna för folkpensioneringen. Intäkterna från den föreslagna avgiftshöjningen täcker emellertid inte kostnadsökningen. I nuvarande budgetläge anser utskottet att skäl kan anföras för att folkpensioneringen i ökad omfattning finansieras genom avgifter. Härigenom skapas nämligen utrymme i budgeten för andra angelägna utgifter. Utskottet godtar propositionens förslag om höjning av folkpensionsavgiften till 5 %. Beträffande

avgiftens maximibelopp vill utskottet för sin del förorda att beloppet, såsom motionärerna föreslår, bestämmas till 1 750 kr. Detta förslag medför att inkomsttagare som har lägre inkomst än ca 40 000 kr. och personer över 67 år inte åläggas några ökade förpliktelser utöver vad i propositionen föreslås. Höjningen av maximibeloppet skulle få följande effekt.

Beskattningsbar inkomst	Årsinkomst	Höjning i förhållande till propositionen
30 000 kr.	ca 40 000 kr.	0 kr.
31 000 kr.	» 41 000 kr.	50 kr.
32 000 kr.	» 42 000 kr.	100 kr.
33 000 kr.	» 43 000 kr.	150 kr.
34 000 kr.	» 44 000 kr.	200 kr.
35 000 kr.	» 45 000 kr.	250 kr.
Inkomster däröver		250 kr.

Utskottet är medvetet om att höjningen av maximibeloppet medför vissa olägenheter för marginalskatteförhållandena. Dessa olägenheter bör det emellertid vara möjligt att komma till rätta med genom justering av skatteskalorna.»

b) att utskottet bort hemställa,

»att riksdagen — med bifall till motionerna I: 627 och II: 783 samt med förklaring, att det genom förevarande proposition, nr 7, framlagda förslaget till lag angående ändrad lydelse av 3 § lagen den 25 maj 1962 (nr 398) om finansiering av folkpensioneringen inte kunnat oförändrat antagas — måtte för sin del antaga lagförslaget i följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse.

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

Förslag

till

Lag**angående ändrad lydelse av 3 § lagen den 25 maj 1962 (nr 398)****om finansiering av folkpensioneringen**

Härigenom förordnas, att 3 § lagen den 25 maj 1962 om finansiering av folkpensioneringen skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

3 §.

Folkpensionsavgift skall utgå med fem procent av den avgiftspliktiges till statlig inkomstskatt beskattningsbara inkomst med de begränsningar som nedan sägs.

Avgiftspliktiga, som samtaxeras, skola erlægga avgift med sammanlagt högst *ettusenfemhundra* kronor. Därvid skall iakttagas, att om vardera har en beskattningsbar inkomst överstigande *femtontusen* kronor, envar påföres pensionsavgift med *sjuhundrafemtio* kronor. Om endast den ene har en beskattningsbar inkomst överstigande *femtontusen* kronor, minskas i förekommande fall dennes avgift så att sammanlagda beloppet av avgifterna ej överstiger *ettusenfemhundra* kronor.

Annan avgiftspliktig än som avses i andra stycket skall erlægga avgift med högst *ettusenfemhundra* kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1967.

Äldre bestämmelser gäller alltjämt i fråga om folkpensionsavgift som påföres för år 1967 eller tidigare år.

Folkpensionsavgift för år 1968 påföres med fyra och en halv procent, dock högst med *ettusentrehundrafemtio* kronor. Härvid skall talen *ettusenfemhundra* och *sjuhundrafemtio* i 3 § utbytas mot *ettusentrehundrafemtio* och *sexhundra-sjuttiofem*.

Folkpensionsavgift skall utgå med fem procent av den avgiftspliktiges till statlig inkomstskatt beskattningsbara inkomst med de begränsningar som nedan sägs.

Avgiftspliktiga, som samtaxeras, skola erlægga avgift med sammanlagt högst *ettusensjuhundrafemtio* kronor. Därvid skall iakttagas, att om vardera har en beskattningsbar inkomst överstigande *sjuttontusen-femhundra* kronor, envar påföres pensionsavgift med *åttahundrasjuttiofem* kronor. Om endast den ene har en beskattningsbar inkomst överstigande *sjuttontusen-femhundra* kronor, minskas i förekommande fall dennes avgift så att sammanlagda beloppet av avgifterna ej överstiger *ettusensjuhundrafemtio* kronor.

Annan avgiftspliktig än som avses i andra stycket skall erlægga avgift med högst *ettusensjuhundrafemtio* kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1967.

Äldre bestämmelser gäller alltjämt i fråga om folkpensionsavgift som påföres för år 1967 eller tidigare år.

Folkpensionsavgift för år 1968 påföres med fyra och en halv procent, dock högst med *ettusenfyrahundra-sjuttiofyra* kronor. Härvid skall talen *ettusensjuhundrafemtio* och *åttahundrasjuttiofem* i 3 § utbytas mot *ettusenfyrahundrasjuttiofyra* och *sjuhundratrettio-sju*.